

Dos nens llegint contes en una de les edicions passades del Flic Festival, en aquest cas celebrat a Barcelona.

¿Vols que s'enganxi a la lectura? Llegiu contes clàssics

El Flic Festival torna a Vic per parlar de la reinterpretació d'aquestes obres literàries

Judit Monclús – “El que enamora dels textos clàssics és aquesta màgia que tenen, que et permet fer-ne una lectura i reinterpretar-los. I que encara que s'hagin escrit fa 200 anys aconseguixin fer vibrar i emocionar l'alumnat”, diu Montse Pascual, professora de l'IES La Plana de Vic. Pascual lidera el projecte de pla lector al centre, que té un alt índex de multiculturalitat. I és que més enllà de fer arribar el gust per la lectura als alumnes, els professors tenen el repte de traslladar-lo també a les lectures del canón clàssic tenint en compte la diversitat cultural existent als centres.

Pascual explica que abans de començar els clàssics és clau saber quines sèries i pel·lícules miren o quina música escolten els seus alumnes. “Independentment de l'origen de l'alumnat, és important que puguin veure les connexions existents entre el que expressen uns clàssics, que poden ser del segle XV, amb la música que ells consumeixen, perquè la temàtica pot ser molt similar. Al cap i a la fi, quan els expliques *Tirant lo Blanc*, el que els sedueix és la seva originalitat quan Tirant declara el seu amor a Carmesina, i que puguin establir una connexió amb alguna altra cosa que visquin com a adolescents”, assegura.

Ahora, Pascual reconeix que, un cop salvat l'escull idiomàtic, també s'han de tenir en compte les realitats que conviuen a l'aula. “Si parles de Ramon Llull o de Tirant lo Blanc, que està intentant conquerir Constantinoble, et caldrà contextualitzar-ho molt bé en l'època en què va ser escrit, i alertar que la visió que es donava de la població musulmana llavors no té res a veure amb l'actual i amb com es viu ara la diversitat cultural a l'aula”.

REINTERPRETAR EL MÓN

Del 6 al 12 de novembre se celebra a Vic el Flic Festival –els dies 11 i 12 tindrà lloc la programació familiar–, que té la premissa de reinterpretar l'herència literària rebuda a través dels clàssics i amb la possibilitat de recrear-la amb nous imaginaris culturals. “Si llegim diferents versions d'una mateixa història al llarg del temps, podem veure com cadascuna és un retrat del moment social i cultural que l'ha vist néixer”, explica Magalí Homs, directora del festival. Així, el Flic descobreix al públic diferents versions d'històries de tota la vida que també ajuden a enganxar els més joves a la lectura. En aquest cas, Homs incideix en el fet que el treball de mediació és clau per fer arribar

als alumnes aquestes històries, siguin versions originals o revisitades: “Necessitem bons mediadors, sobretot en el marc escolar, perquè el primer pas de la mediació és fer venir als joves les ganes d'obrir un llibre. I per a això també hem de garantir biblioteques d'aula i d'escola amb bons llibres”.

“Encara que s'hagin escrit fa 200 anys, els textos clàssics aconseguixen fer vibrar i emocionar l'alumnat”

De fet, segons assenyala Homs, una de les virtuts que fa que els clàssics es puguin considerar bons llibres és que són històries que estan molt ben resoltes, que tenen personatges complexos i una narrativa intensa. “És igual d'on siguis i d'on vinguis, que si la història està ben travada t'hi acabaràs enganxant”. Hi coincideix Montse Ayats, presidenta del Casino de Vic i coordinadora del Pla Nacional del Llibre i la Lectura, que considera que aquesta és

la clau perquè hagin passat de generació en generació. Tot i això, afirma que s'ha de cuidar la manera d'arribar a aquest canón per aconseguir que la lectura sigui positiva i enriquidora. “Quan acaba sent només una eina per avaluar, probablement és quan les coses no funcionen, i els clàssics tenen tots els ingredients perquè engresquin qualsevol nen de qualsevol país. Sabem que és important tenir en compte els interessos dels alumnes, però el que passa amb els clàssics és que parlen de temes universals”, raona Ayats.

LA IMPORTÀNCIA DE L'ORALITAT

“Els contes clàssics són un espai privilegiat per compartir identitats culturals, perquè són una forma narrativa universal, en un cert sentit arquetípic, que es dona a tot arreu, com també passa amb les cançons. Contenen alguna cosa profunda i valuosa de les cultures i per això són un bon espai de trobada intercultural”, explica Mar Esteve, directora de l'escola Epiqueia de Mediona i autora del llibre *L'escola, casa de lectura* (Eumo Editorial, 2023). Segons la seva experiència, aquest canón clàssic permet trobar aquells aspectes comuns en la diversitat cultural i obre la porta a valorar el que és diferent. Una manera de transmetre-ho als més joves és a través de la lectura en veu alta. “L'avantatge que permet l'oralitat és que el narrador l'adapta als infants. Per tant, és bo que partim de les versions més originals del conte, però tenint en compte que les històries que provenen de la tradició oral no són tancades, sinó que permeten adaptar-les a qui t'està escoltant”.

Vanessa Amat, professora de didàctica de la llengua i literatura infantil a la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya, també subratlla la importància de la lectura en veu alta, recomana recuperar els clàssics de tota la vida, com ara els contes dels germans Grimm, perquè els alumnes tinguin la possibilitat de compartir imaginaris. “Però no només pels orígens diversos dels infants, sinó perquè, senzillament, el mercat s'ha obert a tantes traduccions diverses que, al final, aquests clàssics han desaparegut. Tot i que després els retrobes en obres que els versionen, aquestes versions de vegades canvien metàfores o símbols que, per interpretar-los, és necessari conèixer aquests primers referents”, assenyala. En aquest sentit, mostra el seu desacord amb certes tendències “d'endolcir” els clàssics i de convertirlos en “històries molt encotillades” que fan que es perdin matisos literaris de profunditat i que el missatge que transmetin sigui “massa explícit i poc literari”. “Aquestes obres moltes vegades es mouen a través d'arquetips i totes les cultures tenen els seus. Així que mantenint-los es permet que els alumnes estableixin relacions amb referents culturals propis”, afegeix.